

УДК 342.9:711.4

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.3.7>

МЕТОДОЛОГІЧНА МОДЕЛЬ КЛАСИФІКАЦІЇ ПУБЛІЧНО-ПРАВОВИХ СПОРІВ У СФЕРІ МІСТОБУДУВАННЯ

Дацьків А.І.,
аспірант Приватного вищого навчального закладу
«Європейський університет»
ORCID: 0009-0001-8953-9752

Дацьків А.І. Методологічна модель класифікації публічно-правових спорів у сфері містобудування.

Стаття присвячена дослідженню методологічних засад класифікації публічно-правових спорів у сфері містобудування як інструменту впорядкування правозастосовної практики та підвищення рівня правової визначеності у цій складній галузі. Актуальність дослідження зумовлена відсутністю цілісної науково обґрунтованої класифікаційної моделі, що унеможливорює системне осмислення публічно-правових конфліктів, які виникають на стику владних повноважень органів державного контролю, приватних інтересів забудовників та суспільної потреби у впорядкованому використанні територій. У контексті реформування містобудівного законодавства та трансформації судової практики постає потреба у створенні методологічного підґрунтя для розмежування видів спорів і формування єдиних критеріїв їх кваліфікації. У дослідженні проаналізовано наявні у доктрині підходи до класифікації публічно-правових спорів, зокрема причинно-фактичний, предметний, юрисдикційний і функціональний, які, попри практичну цінність, залишаються фрагментарними й не відтворюють системної логіки розвитку містобудівного конфлікту. Автором запропоновано варіант природної (наукової) класифікації, побудованої на інтеграції матеріально-правових, процесуально-правових і функціональних критеріїв, методологічним ядром якої є розмежування на первинні та похідні спори, що відображає причинно-наслідковий характер публічно-правових відносин у сфері містобудування. У межах розробленої системи виокремлено шість категорій спорів: ті, що виникають у процесі державного архітектурно-будівельного контролю; похідні спори, пов'язані з реалізацією приписів контролюючих органів; спори у сфері державного архітектурно-будівельного нагляду; спори щодо надання адміністративно-правових послуг; похідні спори, що виникають із процедур надання таких послуг; а також спори щодо оскарження містобудівної документації. Зазначена класифікація виконує не лише систематизуючу, а й аналітичну функцію, сприяючи виявленню типових порушень у сфері контролю, нагляду та дозвільних процедур, забезпеченню єдності судової практики й формуванню цілісного уявлення про динаміку публічно-правових відносин у сфері містобудування. Отримані результати мають як теоретичне (у контексті розвитку юридичної методології), так і практичне значення (для підвищення ефективності правозастосування, прогнозування типових конфліктів і вдосконалення судової кваліфікації спорів).

Ключові слова: класифікація, публічно-правовий спір, містобудівна діяльність, архітектурно-будівельний контроль, адміністративна юрисдикція, судова практика, правове регулювання.

Datskiv A.I. A methodological model for classifying public-law disputes in urban development.

The article is devoted to the study of the methodological foundations of classifying public-law disputes in the field of urban development as an instrument for structuring law enforcement practice and enhancing legal certainty within this complex domain. The relevance of the research stems from the absence of a comprehensive and scientifically grounded classification model, which impedes a systematic understanding of public-law conflicts arising at the intersection of governmental regulatory powers, private interests of developers, and the public need for the orderly use of urban territory. In the context of ongoing reforms in urban planning legislation and the transformation of judicial practice,

there is a growing need to establish a methodological framework for distinguishing between types of disputes and for developing uniform criteria for their legal qualification. The study analyzes existing doctrinal approaches to the classification of public-law disputes – namely, causal-factual, substantive, jurisdictional, and functional – which, despite their practical relevance, remain fragmented and fail to reflect the systemic logic of urban development conflicts. The author proposes a model of a natural (scientific) classification based on the integration of substantive, procedural, and functional criteria, with its methodological core being the differentiation between primary and derivative disputes, reflecting the cause-and-effect nature of public-law relations in urban development. Within the proposed system, six categories of disputes are identified: those arising in the process of state architectural and construction control; derivative disputes related to the implementation of control authorities' orders; disputes within the sphere of state architectural and construction supervision; disputes concerning the provision of administrative and legal services; derivative disputes arising from such service procedures; and disputes regarding the appeal of urban planning documentation. This classification serves not only a systematizing but also an analytical function, enabling the identification of typical violations in the fields of control, supervision, and permitting procedures, ensuring the consistency of judicial practice, and forming a holistic understanding of the dynamics of public-law relations in urban development. The obtained results possess both theoretical significance – in advancing legal methodology – and practical value – in enhancing the effectiveness of law enforcement, forecasting recurrent conflicts, and improving the judicial qualification of disputes.

Key words: classification, public-law dispute, urban development activity, architectural and construction control, administrative jurisdiction, judicial practice, legal regulation.

Постановка проблеми. Класифікація у юридичній науці виступає базовим інструментом пізнання правових явищ, дозволяючи систематизувати складні правові конструкції за суттєвими ознаками. У контексті публічно-правових спорів у сфері містобудування вона набуває особливого значення, оскільки забезпечує впорядкування їхнього змісту, розмежування спорів за матеріально- та процесуально-правовими характеристиками, а також виявлення закономірностей виникнення конфліктів у межах містобудівної діяльності.

Як слушно зазначає А.С. Конверський, класифікація є особливим видом логічного поділу понять, що здійснюється за єдиною підставою з дотриманням принципів співмірності, послідовності та взаємовиключення членів поділу. Це не просто технічне групування, а логічно вивірена процедура, спрямована на виявлення внутрішніх зв'язків між категоріями. Такий підхід забезпечує наукову стабільність і відтворюваність системи понять, що є передумовою побудови класифікації спорів у сфері містобудування [1, с. 162].

На відміну від простого поділу, класифікація характеризується стійкістю, системністю та об'єктивністю, що дозволяє використовувати її як метод виявлення сутнісних відмінностей між спорідненими правовими явищами [2, с. 55]. Для містобудівної сфери це дає змогу виокремити не лише типи спорів, а й їх підстави, суб'єктний склад, способи захисту та процесуальний режим розгляду.

Відповідно, класифікація публічно-правових спорів у сфері містобудування є системним поділом правових конфліктів за істотними ознаками, що враховують як матеріально-правові аспекти (юридичні факти, правовідносини, суб'єкти), так і процесуально-правові (підвідомчість, предмет і підстави позову, способи судового захисту). Це дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки між видами спорів і правовими наслідками, а також визначити типові проблемні зони правозастосування [2, с. 56].

У сфері містобудування, де перетинаються владно-розпорядчі повноваження, приватні інтереси забудовників і суспільна потреба у впорядкованому розвитку територій, класифікація спорів виконує ще й аналітичну функцію. Вона дозволяє розмежувати сфери виникнення конфліктів, визначити характер спірних правовідносин і виявити ті сфери, у яких порушення трапляються найчастіше. Так, аналіз судової практики Касаційного адміністративного суду демонструє, що найбільше спорів виникає щодо правомірності дій органів державного архітектурно-будівельного контролю під час перевірок та винесення приписів про усунення порушень, що підкреслює актуальність критерію характеру та сфери виникнення спору.

Таким чином, класифікація виступає не лише формальним способом групування, а й методологічним інструментом дослідження містобудівних правовідносин, що дозволяє впорядкувати

складну систему публічно-правових конфліктів у процесі реалізації владних повноважень у сфері архітектури та будівництва.

Стан опрацювання проблематики. Наукове опрацювання класифікації публічно-правових спорів у сфері містобудування є фрагментарним і представлено переважно працями суддів-науківців (В. Бевзенко, В. Уркевич, Н. Коваленко, Н. Семенчук), які пропонують різні підходи: причинно-фактичний, предметний, юрисдикційний та функціональний. Попри їхню практичну значущість, відсутня цілісна методологічна модель, що інтегрувала б матеріальні, процесуальні та функціональні критерії для системного дослідження таких спорів.

Мета дослідження полягає у формуванні концептуально узгодженої класифікації публічно-правових спорів у сфері містобудування на основі інтеграції матеріально-правових, процесуально-правових та функціональних критеріїв, що дозволяє відтворити внутрішню логіку правових відносин і забезпечити практичну застосовність класифікаційного поділу.

Виклад основного матеріалу. Наукове опрацювання питання класифікації публічно-правових спорів у сфері містобудування залишається фрагментарним і здебільшого представлено у працях суддів Верховного Суду, зокрема Н. Коваленко, В. Бевзенка та В. Уркевича. Їхні підходи формують різні моделі систематизації спорів залежно від обраного критерію: підстав виникнення, змісту спірних правовідносин або процесуального режиму розгляду.

Зокрема, Н. Коваленко у запропонованій у 2020 р. класифікації виходить із підстав виникнення спорів, виокремлюючи підкатегорії за предметом перевірок і юридичними фактами, що породжують конфлікти: порушення строків і процедур контролю, визначення суб'єктів містобудівної діяльності, подання недостовірних даних, питання реконструкції об'єктів підвищеної складності тощо. Такий підхід має причинно-фактичний характер і дозволяє оцінювати не лише наслідки спору, а й його джерело. Практичне підтвердження доцільності цього критерію спостерігається, зокрема, у справі № 640/8557/20 (постанова від 30.08.2021). Верховний Суд визнав протиправним припис про зупинення будівельних робіт у зв'язку з недотриманням процедури перевірки, наголосивши, що порушення процесуального порядку проведення контролю є самостійною підставою для скасування акта незалежно від змісту матеріальних порушень [3]. Аналогічну позицію висловлено у справі № 420/21344/21 (постанова від 05.04.2023), де Суд зазначив, що припис, складений із відхиленням від встановленої законом процедури перевірки, не може вважатися законним навіть за наявності формальних ознак порушення будівельних норм [4].

Верховний Суд у Огляді судової практики КАС України запропонував більш узагальнену класифікацію, поділивши спори на дві групи: по-перше, спори, що стосуються дотримання вимог містобудівного законодавства під час виконання підготовчих і будівельних робіт; по-друге, спори, пов'язані із здійсненням державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Така дихотомія носить нормативно-прикладний характер і базується на матеріально-правовій природі спору, проте, як слушно відзначається в науковій доктрині, другий блок фактично охоплює перший, що вказує на потребу уточнення критеріїв класифікації для підвищення її аналітичної точності та практичної корисності.

В. Уркевич пропонує предметний підхід до класифікації спорів у сфері містобудування, виходячи не лише з юрисдикційного аспекту, а й із змісту правовідносин. Він виділяє спори щодо встановлення тимчасових споруд, земель історико-культурного призначення та самочинного будівництва, що дозволяє структуровано визначати категорії спорів за типом об'єкта, який є предметом правового конфлікту [5].

Водночас В. Бевзенко наголошує на юрисдикційному критерії, підкреслюючи, що всі спори у сфері регулювання містобудівної діяльності слід передусім перевіряти на належність до адміністративної юрисдикції. У співавторстві з М. Сусак автор визначає п'ять ознак адміністративного спору, серед яких ключовою є участь суб'єкта владних повноважень і наявність управлінських функцій у спірних правовідносинах. Відтак визначення юрисдикції формує основу подальшої класифікації, зумовлюючи характер позовних підстав та способів судового захисту [6; 7].

Додатково Н. Семенчук пропонує функціональний підхід, класифікуючи спори за предметом позовних вимог на чотири групи: спори щодо доступу до інформації про об'єкт будівництва; спори, пов'язані з екологічною та економічною безпекою; спори контрольно-наглядового характеру; спори щодо застосування адміністративно-господарських санкцій. Цей підхід демонструє взаємозв'язок між предметом і наслідками спору, проте не враховує повною мірою матеріально-правові особливості архітектурно-будівельних відносин [8, с. 74].

Аналіз наукових підходів свідчить, що більшість дослідників застосовують переважно штучну або змішану класифікацію, орієнтуючись на практичну доцільність поділу, а не на внутрішню логіку правових явищ. Водночас для системного дослідження публічно-правових спорів доцільно використовувати природну (наукову) класифікацію, яка ґрунтується на суттєвих та стійких ознаках спорів. Підтвердженням доцільності такого підходу є судовою практика. Наприклад, у справі від 15 травня 2019 року № 820/4717/16 Велика Палата Верховного Суду підкреслила, що спір набуває публічно-правового характеру лише за наявності владних повноважень однієї зі сторін та впливу на права іншої особи, що демонструє визначальну роль матеріально-правової природи спору для його класифікації [9].

Таким чином, узагальнення наукових підходів і судової практики свідчить, що подальший розвиток класифікації публічно-правових спорів у сфері містобудування має спиратися на єдину логічну систему критеріїв, яка інтегрує матеріальний, процесуальний та функціональний аспекти, забезпечуючи наукову обґрунтованість і практичну застосовність класифікаційного поділу.

Авторська класифікація публічно-правових спорів у сфері містобудування спирається на інтеграцію матеріально-правових і процесуально-правових критеріїв, що відображають сутність спірних правовідносин та специфіку їх судового розгляду. Вона побудована за принципом логічного поділу понять і має багаторівневу структуру: від первинних класифікаційних категорій, що фіксують джерело виникнення спору, до похідних підкласифікацій, які деталізують види спорів залежно від предмета, підстав позову або способу захисту. Основою систематизації є матеріальний критерій – характер і сфера виникнення спору, що відображає зміст владних управлінських рішень та юридичних фактів, які породжують конфлікт. Кожна категорія включає внутрішні підгрупи, визначені за предметом оскарження, підставою виникнення або обраним способом судового захисту, що забезпечує комплексне та послідовне дослідження правових конфліктів у містобудівній сфері. Класифікація охоплює шість основних категорій спорів: 1) спори, що виникають у процесі державного архітектурно-будівельного контролю; 2) похідні спори від контрольної діяльності; 3) спори, що виникають у сфері державного архітектурно-будівельного нагляду; 4) спори щодо надання адміністративно-правових послуг у сфері містобудування та архітектурної діяльності; 5) похідні спори від надання таких послуг; 6) спори щодо оскарження містобудівної документації (нормативно-правових актів у сфері містобудування).

Ці категорії охоплюють увесь спектр правовідносин, які формують публічно-правові конфлікти у сфері містобудівної діяльності.

Розмежування публічно-правових спорів у сфері містобудування на первинні та похідні становить методологічне ядро авторської класифікації, забезпечуючи її внутрішню системність і наукову цілісність. Такий підхід дозволяє не лише структурувати матеріал за ознакою часу та причинності виникнення спорів, а й відтворити їхню логічну послідовність як прояв правової динаміки містобудівних відносин. Поділ має подвійний вимір: він одночасно відображає горизонтальну різноманітність управлінських функцій (контроль, нагляд, дозвіл, планування) і вертикальну причинно-наслідкову вісь розвитку конфлікту – від первісного владного рішення до його наслідків або виконання.

Первинна класифікація становить базовий рівень систематизації, охоплюючи спори, що виникають безпосередньо з реалізації владних повноважень органів містобудівного управління, архітектурно-будівельного контролю та нагляду. Її матеріальною основою є правовідносини, що формують зміст містобудівної діяльності – від планування територій до прийняття об'єктів в експлуатацію. Первинними такі спори є тому, що вони постають у момент прийняття владного акта чи внаслідок дій або бездіяльності суб'єкта владних повноважень, мають самостійний юридичний характер і стосуються ключових стадій містобудівного процесу. Критерієм первинності виступає безпосередність правопорушення, коли спір є реакцією на владне втручання, яке породжує юридичні наслідки для учасника містобудівного процесу.

Похідна класифікація, навпаки, відображає наслідкові зв'язки та охоплює спори, що виникають у результаті реалізації або невиконання попередніх владних рішень. Вони не утворюють нових матеріальних правовідносин, а стосуються дії або бездіяльності, спрямованих на виконання вже прийнятих актів, тобто становлять вторинний рівень конфлікту. Критерій похідності визначається зв'язком між первинним актом і наступним правовим наслідком: суд у таких спорах оцінює не саму законність первісного рішення, а правомірність дій, пов'язаних із його виконанням чи невиконанням.

1. *Спори, що виникають у процесі державного архітектурно-будівельного контролю.* Ця категорія посідає провідне місце у судовій практиці, оскільки результати контрольних заходів формують безпосередню матеріально-правову підставу для виникнення спорів. Предметом розгляду є оскарження індивідуальних актів контролюючих органів, виданих за результатами перевірок, зокрема приписів, постанов, протоколів та інших рішень. Відповідно до статей 38 і 41 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» та Порядку № 553, до актів, що підлягають оскарженню, належать: припис про усунення порушень; припис про зупинення підготовчих або будівельних робіт; постанова про накладення штрафу за правопорушення у сфері містобудівної діяльності; припис щодо заборони експлуатації об'єкта, що не прийнятий в експлуатацію. Залежно від предмета позову спори цієї категорії систематизуються у чотири підкатегорії: а) спори щодо законності приписів про усунення порушень, що найчастіше виникають у зв'язку з порушенням процедури перевірки або недостатністю доказової бази; б) спори про зупинення робіт, пов'язані з перевищенням повноважень контролюючих органів або формальними недоліками приписів; в) спори про накладення штрафів, у межах яких оцінюється дотримання процедур складання протоколів та пропорційність санкцій; г) спори щодо заборони експлуатації об'єктів, які здебільшого виникають у випадках виявлення самочинного будівництва. Така класифікація дозволяє комплексно оцінювати правові наслідки контрольних заходів та визначати специфіку судового захисту у кожній підкатегорії. Як зазначає Верховний Суд у постанові від 17.05.2022 у справі № 640/20173/20, відсутність належних доказів порушення будівельних норм та невідповідність форми припису вимогам Порядку № 553 є підставою для його скасування. Така практика підтверджує доцільність виокремлення критеріїв предмета оскарження та дотримання процедурного порядку контролю [10].

2. *Спори, що виникають у сфері державного архітектурно-будівельного нагляду.* Наглядові правовідносини становлять особливий різновид публічно-правових відносин, що виникають у межах системи внутрішнього державного контролю та характеризуються владно-розпорядчим впливом одного органу публічної влади на інший, у тому числі на орган нижчого рівня. Їх зміст полягає у здійсненні перевірки законності, обґрунтованості та доцільності рішень підконтрольних суб'єктів, а предметом спору в цій категорії виступає оскарження рішень або дій органу нагляду, спрямованих на скасування актів чи індивідуальних рішень підконтрольного органу. Типовими прикладами таких спорів є спори щодо скасування містобудівних умов та обмежень, будівельних паспортів, дозволів на виконання будівельних робіт, а також паспортів прив'язки тимчасових споруд. До 2019 року законодавство наділяло органи нагляду повноваженнями самостійно скасовувати відповідні рішення, що зумовлювало переважно адміністративний, позасудовий характер контролю. Втім, у результаті внесених змін ця компетенція була трансформована у судову форму контролю, коли скасування актів підконтрольного органу відбувається за ініціативою органу нагляду шляхом звернення до адміністративного суду.

3. *Спори, що виникають з приводу надання адміністративно-правових послуг у сфері містобудування.* Ця група спорів охоплює публічно-правові відносини, що виникають у зв'язку з оскарженням адміністративних актів органів влади, спрямованих на надання, зміну або скасування дозвільних документів у сфері містобудування. Йдеться про спори, у яких перевіряється правомірність управлінських рішень, що безпосередньо визначають можливість реалізації суб'єктами господарювання чи громадянами їхніх майнових і містобудівних прав. За сферою надання адміністративних послуг такі спори поділяються на підкатегорії, пов'язані з наданням права на виконання підготовчих і будівельних робіт, прийняттям об'єктів в експлуатацію, затвердженням, зміною чи скасуванням містобудівних умов і обмежень, оформленням будівельних паспортів, встановленням тимчасових споруд, а також присвоєнням адреси об'єкту будівництва. Показовою у цьому контексті є правова позиція, викладена у постанові Верховного Суду від 19 липня 2022 року у справі № 260/2436/21, у якій суд дійшов висновку, що відмова у присвоєнні адреси об'єкту має ознаки публічно-правового спору, оскільки безпосередньо впливає на можливість здійснення державної реєстрації права власності. Таким чином, критерієм класифікації спорів цієї групи виступає сфера надання відповідної адміністративної послуги, що визначає предмет судового контролю та зміст публічно-правового конфлікту [11].

4. *Спори щодо оскарження містобудівної документації.* До цієї категорії відносяться спори, пов'язані з оскарженням нормативно-правових актів у сфері містобудування, якими встановлюються загальні правила планування, забудови та використання територій. Йдеться, насамперед,

про спори щодо визнання незаконними або нечинними генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій, планів зонування (зонінгів), історико-архітектурних опорних планів та інших видів містобудівної документації, що визначають просторову організацію населених пунктів і регламентують діяльність невизначеного кола суб'єктів. Критерієм класифікації спорів у цій групі є саме вид містобудівної документації, який визначає характер владного регулювання та ступінь його впливу на права і законні інтереси учасників правовідносин. У постанові від 31 січня 2023 року у справі № 640/8728/21 Верховний Суд чітко окреслив правову природу генерального плану, визнавши його нормативно-правовим актом, що встановлює обов'язкові правила поведінки для невизначеного кола осіб і, відповідно, може бути предметом судового оскарження [12]. Таким чином, навіть коли позов подається окремими громадянами чи громадськими організаціями, такі спори зберігають публічно-правовий характер, оскільки спрямовані на перевірку законності актів владного управління, а не на захист приватноправового інтересу в індивідуальному сенсі.

5. Похідні спори від контрольної діяльності. Похідні спори цієї групи постають як юридичний наслідок реалізації чи невиконання приписів органів державного архітектурно-будівельного контролю, коли суб'єкти містобудування оскаржують подальші рішення, дії чи бездіяльність, що ґрунтуються на результатах перевірок. Їх систематизація здійснюється за критерієм способу судового захисту, який визначає характер втручання суду у правові наслідки контрольних заходів. До таких спорів належать справи щодо скасування реєстрації декларації про початок виконання будівельних робіт, скасування декларації про готовність об'єкта до експлуатації, припинення права на виконання будівельних робіт, знесення самочинно збудованих об'єктів, а також спори, предметом яких є оскарження бездіяльності органу контролю. Ця група відображає перехід від безпосереднього контролю до етапу правозастосування, коли контрольний акт породжує нові юридичні наслідки, що стають предметом судового перегляду.

6. Похідні спори від надання адміністративно-правових послуг. Зазначена категорія спорів характеризується опосередкованим характером правового конфлікту, оскільки виникає не між учасниками адміністративної процедури з надання дозвільних або реєстраційних послуг, а між третіми особами, на права чи інтереси яких впливають видані адміністративні акти. Критерієм класифікації виступає предмет оскарження, який визначає зміст владного рішення, що стало причиною спору. До цієї групи належать спори про оскарження містобудівних умов та обмежень, спори щодо рішень про реєстрацію декларацій або дозволів, а також спори про скасування дозволів на виконання будівельних робіт. Такі правовідносини засвідчують вторинний характер судового контролю, спрямованого не на оцінку законності адміністративної процедури як такої, а на перевірку правових наслідків її реалізації у сфері містобудівної діяльності.

Запропонована класифікація формує цілісну концептуальну модель систематизації публічно-правових спорів у сфері містобудівної діяльності, яка ґрунтується на поєднанні матеріально-правових і процесуально-правових критеріїв та відображає реальну структуру правовідносин у цій галузі. Її наукова цінність полягає у забезпеченні логічного та послідовного розмежування спорів залежно від сфери їх виникнення, що відповідає принципам адміністративного судочинства, зокрема принципам законності, пропорційності та ефективного судового захисту. Така класифікація не лише сприяє глибшому розумінню природи публічно-правових конфліктів у містобудівній сфері, а й створює методологічну базу для подальших досліджень правового режиму планування, забудови та контролю у межах адміністративно-правової доктрини.

Практична значущість класифікації полягає у можливості її використання як інструменту аналітичної обробки судової практики, що дозволяє виявити найбільш конфліктогенні ділянки у системі публічного управління містобудуванням, оцінити ефективність контрольних і наглядових процедур, а також виробити уніфікований підхід до вирішення типових спорів. Вона має прикладне значення для формування послідовної правозастосовної практики та може бути покладена в основу удосконалення нормативного регулювання у сфері містобудівної діяльності, спрямованого на забезпечення правової визначеності, балансу приватних і публічних інтересів та підвищення рівня правової культури у сфері публічного управління просторовим розвитком.

Висновки. Запропонована класифікація становить методологічне підґрунтя впорядкування публічно-правових спорів у сфері містобудування, поєднуючи матеріально-правові, процесуальні та функціональні критерії таким чином, щоб відтворити причинно-наслідкову динаміку конфліктів. Її ядром є розмежування спорів на первинні та похідні, що забезпечує внутрішню логіку

системи та відображає правову послідовність від моменту прийняття владного рішення до його виконання чи правових наслідків. Первинні спори виникають безпосередньо з реалізації владних повноважень у сфері містобудівного управління, контролю й нагляду, тобто є реакцією на владне втручання, яке породжує юридичні наслідки. Похідні ж спори постають як наслідок реалізації або невиконання таких рішень, не формуючи нових правовідносин, а лише відображаючи їхні результати.

Функціональне значення поділу полягає у виконанні аналітичної, прогностичної та методологічної функцій. Аналітична полягає у встановленні причинно-наслідкового ланцюга юридичних дій, що призвели до виникнення спору; прогностична – у можливості передбачити типи спорів, які можуть виникнути після ухвалення певних рішень; методологічна – у забезпеченні внутрішньої логіки наступних рівнів класифікації (за предметом, суб'єктом складом, способом судового захисту тощо).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конверський А.Є. Логіка: Підручник для студентів юридичних факультетів. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
2. Логіка: підручник / за заг. ред. О.Г. Данильяна. Харків: Право, 2022. 22 с.
3. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 30 серпня 2021 року у справі № 640/8557/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/99277411>.
4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 29 вересня 2023 року у справі № 420/21344/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113828982>.
5. Уркевич В.Ю. Спори у сфері будівництва: практика Верховного Суду. Презентація. 27 січня 2023 року. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_present/Prezent_budivnitcvo.pdf (дата звернення: 02.10.2025).
6. Бевзенко В. Огляд справ щодо регулювання містобудівної діяльності. Презентація. 08 листопада 2021. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Prezentatsiia_Bevzenko_05_11_2021.pdf (дата звернення: 05.05.2025).
7. Бевзенко В., Сусак М. Публічне будівельне право України: практичний посібник. Видання друге, змінене і доповнене. Київ: ВД «Дакор», 2024. 578 с.
8. Семенчук Н.О. Публічно-правові спори у сфері містобудування: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2024. 245 с.
9. Постанова Великої палати Верховного Суду від 15 травня 2019 року у справі № 820/4717/16. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81877559>.
10. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 23.10.2024 року у справі № 420/34766/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/122521653>.
11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 17 вересня 2024 року у справі № 420/2436/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/121675030>.
12. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 31 січня 2023 року у справі № 640/8728/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108724469>.